

Kom i gang med slektsforskning

Dagfinn Refseth

SLEKT OG DATA

Hjelpemidler

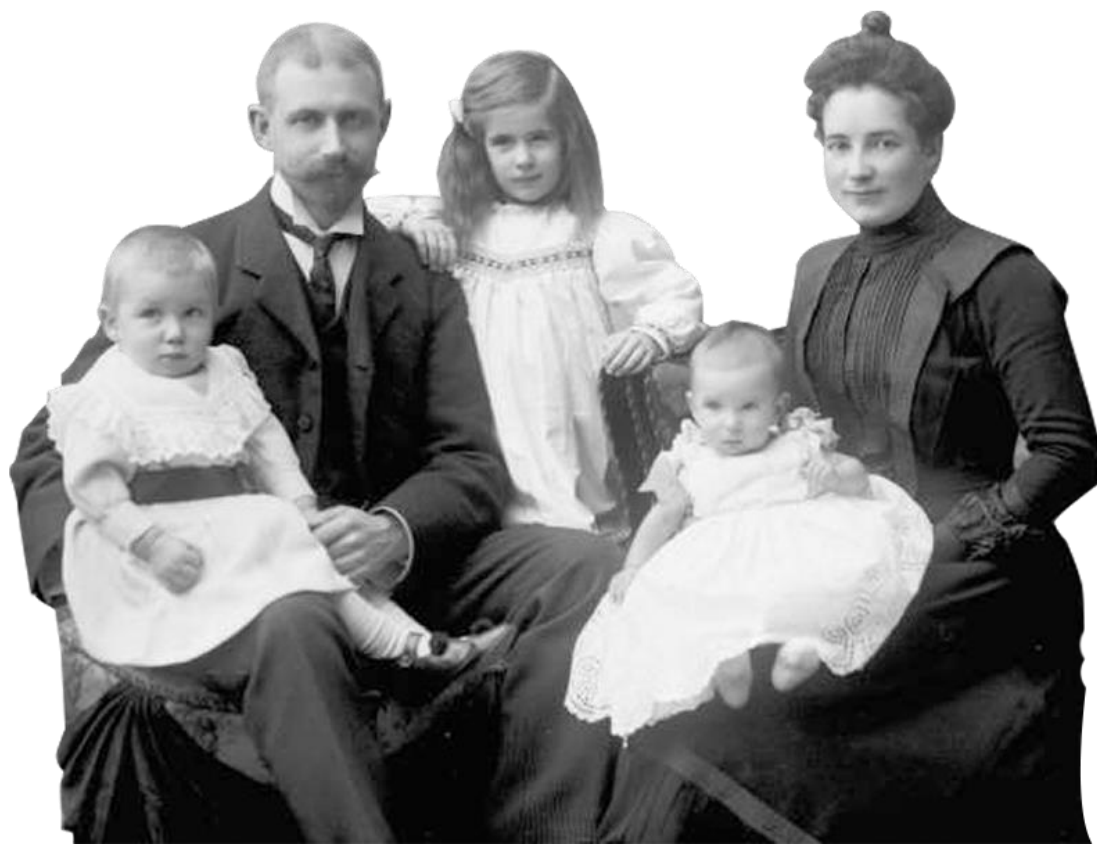

- Stoa & Sandberg: «Våre røtter»
- Slekt og Data hjemmeside
- Digitalarkivet
- Slechtsverkstedet
- Finn din slekt
- Lokale grupper

Hva er slektsforskning?

Slektsforskning gjør det mulig å
reise tilbake i tid og bli kjent med
forfedrene dine.

Slektsforskning forteller hvor du kommer fra og hvorfor familiehistorien ble som den ble.

Helt enkelt går arbeidet ut på å:

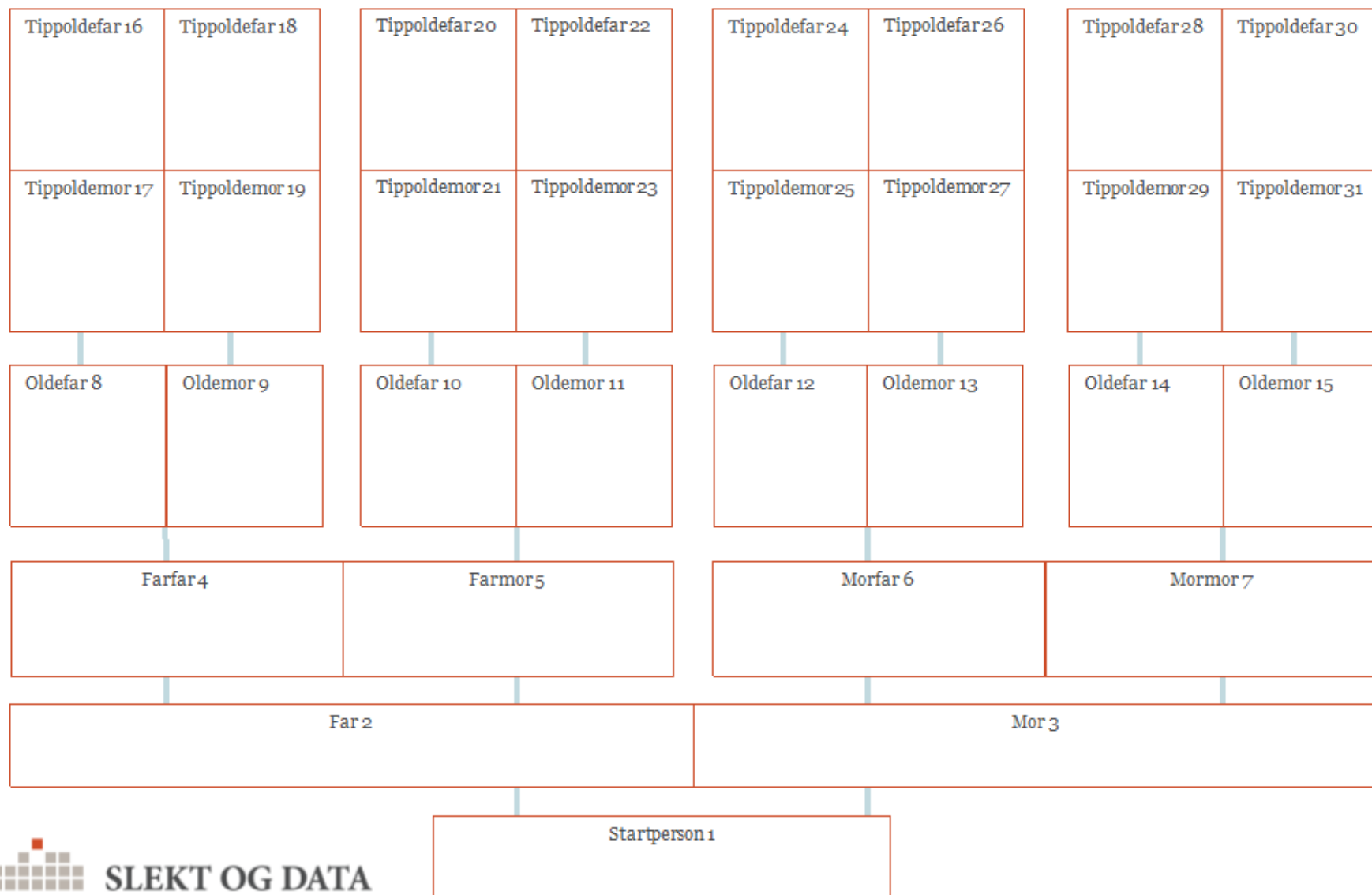
1. Finne og registrere opplysninger om **personer**.
2. Finne og registrere opplysninger om **familierelasjoner**.
3. **Dokumentere** opplysningen som registreres.
4. **Bevare og formidle** det du har funnet.

Start med deg selv

- Skriv ned det du vet om deg selv, foreldre, besteforeldre osv.
- Spør slekt og venner!

Ikke bare navn og årstall

Gi liv til personene!

- Dokumenter og nedtegnelser
Brev, attester, bibler, avisutklipp etc.
- Bilder, film, video

AVGANGSVIDNESBYRD

~~for elever, som~~

~~naaet skolens maal~~

født i Thuen Anders Z. Refseth
prestegjeld, ~~opst~~

utgått av skolen

~~denne skolen~~ ~~klassen~~

med nedenstående karakterer:

For kristendoms-kundskap	1-
• norsk muntlig	1-
• do. skriftlig	1.5
• regning muntlig	1-
• do skriftlig	1.6
• skrivning	1-
• historie	1.5
• geografi	1.5
• naturkundskap	1.6
• tegning	2-
• haandgjerning	
• skied	

Hovedkarakter: 1.33

Flid	1-
Forhold	1-
Sang	2-
Gymnastik	

skole

i Stenen, 19/5

19/5.

M. Tvedestrand

Allest

Hrr. lærer Anders Refseth har i skoleåret 1929/30 vært ansatt som lærer i et 12 ukers fortsettelsesskolekurs i øvre Støren.

Etter de uttalelser jeg har om hans lærervirk - somhet i nevnte kurs, arbeider han meget samvittighetsfullt og interessert, og forstår å legge stoff - og undervisning godt tilrette for elevene.

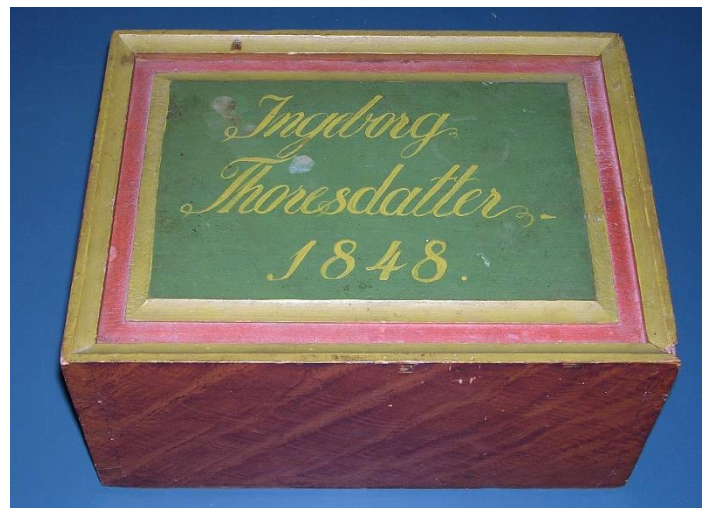
Dertil er hr. Refseth en meget sympatisk og behagelig mann, om hvis forhold intet er å bemerke.

Støren skolestyre, 12. februar 1930.
Ingv. Engen.

Dimmeattest fra 1858

Gjenstander

Bildebehandling

- Avfotografering
- Skanning
- Redigering

Ta utsnitt av bilde

Kildebelegg

- Ikke stol på hukommelsen!
- Alle opplysninger må dokumenteres med henvisning til kilde(-r).
- Hvorfor?

Hva er en kilde?

Vi skiller mellom:

- Muntlige og skriftlige kilder
- Primærkilder
Eksempel: Kirkebøker, folketellinger, skifter
- Sekundærkilder
Eksempel: Bygdebøker, aviser og andre kilder på nettet.

Kilder for nyere tid

- Bygdebøker
- Norges bebyggelse
- Gravminner i Norge
- Aviser
- Slektsbøker

Bygdebøker og slektsbøker

- **En bygdebok** er en oversikt over historien til en eller flere bygder, gårder og personer.
- **Slektsbøker** er bøker som tar for seg en slekt.
- Bygdebøker og slektsbøker er en **sekundærkilde** og må derfor sjekkes opp mot en original kilde (primærkilde).

Bygdebøker

- Veldig mange bygde- og slektsbøker ligger tilgjengelig digitalt på **Nasjonalbiblioteket, nb.no** (eller **bokhylla.no**)
- Oversikt over digitaliserte bygdebøker: [Slektshistoriewiki](#)

Norges bebyggelse

Eskeland, Øvre, gnr. 33, bnr. 1, Eskeland Nedre, gnr. 34, bnr. 1, ligger ca. 4,5 km fra Gjerstad st. Postadr. Gjerstad. Areal 2 270 da, derav 60 da dyrket mark, 1 500 da prod. skog. Hovedbyggn. oppf. ca. 1700 av tømmer. i 2 etsj., modern. 1949, 126 m², 8 rom, 2 kjøk., ver., kjeller. Fjøs og stall oppf. 1922 i betong, låve s. å. Eldhus oppf. i 1860-årene. Branntakst 131 000. Til nåv. eier 1928. Besetn. 7 kuer, 2 kalver, 1 hest, 14 høns. Elek. motor, stavsag, traktor. — Eier bonde Sam. Johannessen, f. 24/1—07 i Fjære, foreldre skipsfører Peder og Anne J., 1935 g. m. Arnlaug Sunde, f. 15/2—13 i Gjerstad, foreldre Anders K. og Aase Karine. Barn Per, f. 26/6—37, Anders, f. 22/10—40, Arnfinn, f. 24/10—42, Steinar, f. 22/4—50. — Eieren har gått Dømmesmoen hagebruks-skole. Har vært form. i Gjerstad Bondelag.

f. 4/11—97 i Treungen, foreldre Halvor og Ragnhild E. Barn Ellen Marie, f. 15/3—26. — Eieren har hatt flere tillitsverv, bl. a. i Gjerstad trygdekasse og alderstrygdnemnda.

Solli, gnr. 33, bnr. 4, ligger 7 km fra Gjerstad st. Postadr. Gjerstad. Areal 4½ da dyrket mark. Hovedbyggn. oppf. 1879 av tømmer. og reisv. i 1 etsj., 37,5 m², 2 rom, kjeller. Fjøs oppf. 1947 av tømmer, låve 1890 av reisv. Branntakst 9 700. I slektens eie siden 1879, til nåv. eier 1909. — Eier husmor Karen T. Eskeland, f. 1/2—80 i Solli, foreldre Tor og Gunvor Eivindsen, 1919 g. m. Nils G. Harbo, f. 19/10—86 i Eskeland, foreldre Nils E. og Ingeborg Eskeland. Barn Ingeborg, f. 2/7—21.

Flaata, gnr. Gjerstad st. derav 15 da Hovedbyggn. 52 m², 4 r tømmer, låve I slektens ei Besetn. 2 k f. 8/5—85, fo g. m. Rande og Rannei Ragna, f. 10

Gravminner i Norge

- <https://www.slektogdata.no/gravminner>

Sperrefrister

Arkivverkets sperrefrister

- **60 års sperrefrist** er hovedregelen for **sensitive personopplysninger** og **forretningshemmeligheter**.
- **80 års sperrefrist** kan gjelde taushetsbelagte opplysninger i **straffesaker, fengselsarkiver** og **helsearkiver**.
- **100 års sperrefrist** gjelder for eksempel opplysninger i **adopsjons- og barnevernssaker**.

Fristen gjelder også statistisk grunnlagsmateriale med personopplysninger innsamlet med hjemmel i statistikkloven, som for eksempel **folketellingene**.

Sperrefrister i **søkbare** kirkebøker

- **Døpte** til og med 1929
- **Konfirmerte** til og med 1934
- **Vielser** til i dag
- **Dødslistene** kan legges ut fram til i dag

Sperrefrister for skanna kirkebøker

- **Fødte og døpte – 100 års klausul fra og med 1930**
- **Konfirmerte – 100 års klausul fra og med 1935**
- **Gifte, forlovelser og lysinger – 60 års klausul**
- **Døde, begravde og dødfødte – 80 års klausul når dødsårsak er med, ellers ingen sperring**
- Inn- og utflyttet – ingen sperring.
- Inn- og utmelde av statskirken – **60 års** klausul.
- Lister om dissenterer – **60 års** klausul.

Kilde: Arkivverket. Pr. 1. januar 2017.

Hvor finner du kildene?

Arkivverket

- Riksarkivet
- Statsarkivene
- Norsk helsearkiv
- Samisk arkiv
- Digitalarkivet

Byarkiv og andre arkiv

Byarkiver

- Bergen byarkiv,
- Drammen byarkiv
- Fredrikstad byarkiv
- Oslo byarkiv
- Trondheim byarkiv og Arkivsenteret Dora
- Stavanger byarkiv

Foto

- Digitalt museum
- Norsk teknisk museum fotosamlinger
- Møre og Romsdal fylkesfotoarkivet

Andre

- Stortingsarkivet
- Arbeiderbevegelsens arkiv.
- Private arkiver (bedrifter, foreninger etc.)
- Museer

Foto: Gustav Borgen/Norsk Folkemuseum

Trondheimsbasen 2021

Jubileumsutgaven

Et søkeverktøy mot en lang
rekke kilder fra Midt-Norge

Militære ruller

Tjenestemenn

Kommuneendring

Utarbeidet av Finn
Karlsen for
Slekt og Data
Sør-Trøndelag

Copyright Finn Karlsen

SØK

Intro

Navn

Gårder

Kilder

Egen ID

Avslutt

?

Versjon 2.1 FM18

Folketellinger

- Folketellingene fra **1801, 1865, 1891, 1900, 1910 og 1920** er landsdekkende og er tilgjengelige og **søkbare** på Digitalarkivet.
- Folketellingen fra **1875** er søkbar, men ikke fullstendig.

Sperrefrister

- På grunn av personvern hensyn er de nasjonale folketellingene sperret for innsyn i **100 år**.
- Den siste som er tilgjengelig er derfor tellingen for **1920**.

Viktig å være oppmerksom på!

- 1910-tellingen er den første tilgjengelige, der **fødselsdato** er registrert.
- Ved tidligere tellinger ble det bedt om fødselsår eller alder ved **neste** fødselsdag.

Numeriske folketellinger

- Den første fullstendige folketellingen i Norge ble gjort i 1769.
- **Den var numerisk, det vil si at det er oppgitt hvor mange som tilhørte hver husstand, men navn var ikke oppgitt.**
- Det finnes også numeriske tellinger for årene 1815, 1825, 1835, 1845 og 1855.

Nominative folketellinger

- Den første landsomfattende nominative folketellingen kom i 1801.
- **Her er alle oppgitt ved navn**, og alle kvinnene er kommet med for første gang.
- De neste landsomfattende folketellingene er 1865, 1875, 1891, 1900, 1910 og 1920.
- I tillegg kommer by-tellinger i 1870 og 1885.

Eldre tellinger

- **1769** - den første folketellingen, men ingen navn (noen få unntak)
- **1762-1767** - ekstraskatten
- **1701** - manntall, store deler er gått tapt
- **1663-66** - prestemanntall

Kirkebøger

Presten hadde den oppgaven
som folkeregistrene har i dag.

Kirkebøker (ministerialbøker) og klokkerbøker (kopibøker)

Foto: Finnmark Fylkesbibliotek

Kirkelige handlinger

- Dåp
- Konfirmasjon
- Vielse
- Begravelse, jordfestelse
- Introduserte

Attent 25/9-69.

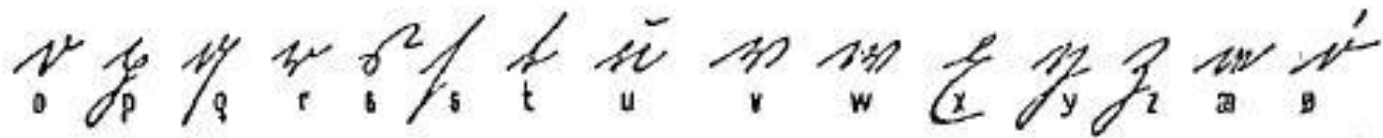
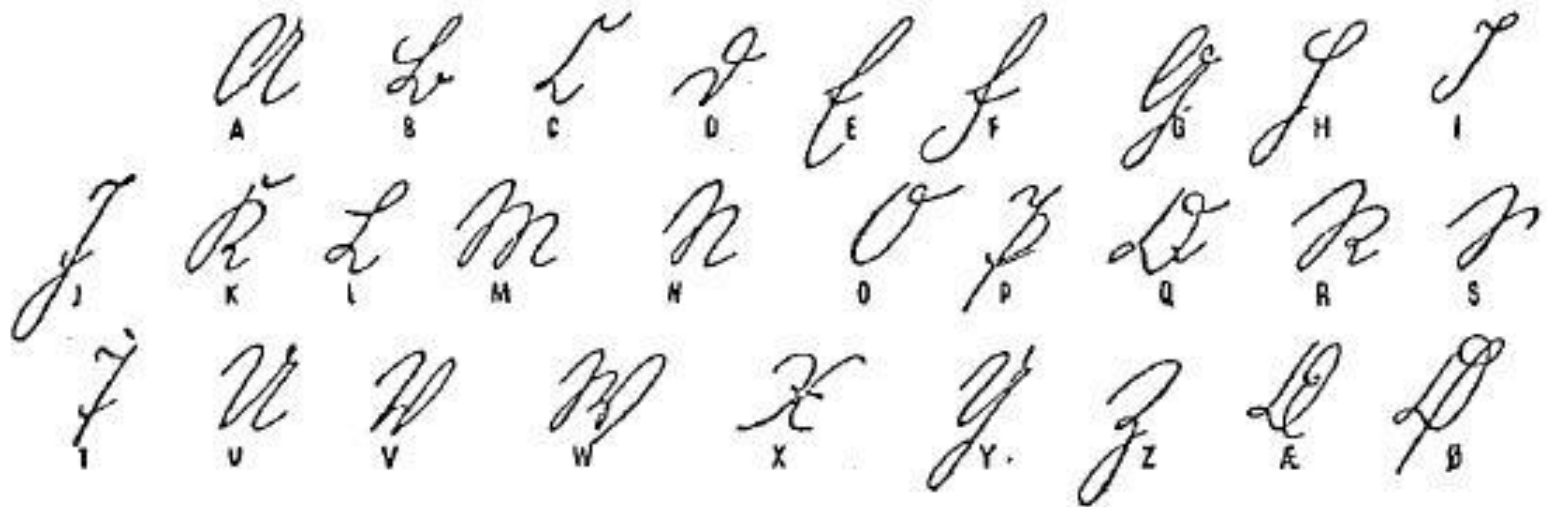
Frem til midten av 1850 var det vanlig å skrive gotisk

Fra en kirkebok i Budal i 1785

Yodel og Ingebor og Ingebor.
K: Dom: 20 p. Frinib. Conf: 120. Inbr: Thore Storliens og Peder Liens Gminder.
Doh. Thore Storliens' Son Peder Sp. Lars Liller Budal, Elen Brandeggen
Peder Liens datter Gminder. sp. Joen Storliens' datter, Gminder Ingebor.
† Ch. uaght Baru nom: Susanna. Sp: Peder Pedersen Kionaad og Elen
Peders datter Bierkaad. Modernu man 24 om Løbrudr Gminder loel
med Hann e Karin Jacobs datter. Faderen midst Gminder ill. at
manugir.

Gotiske bokstaver

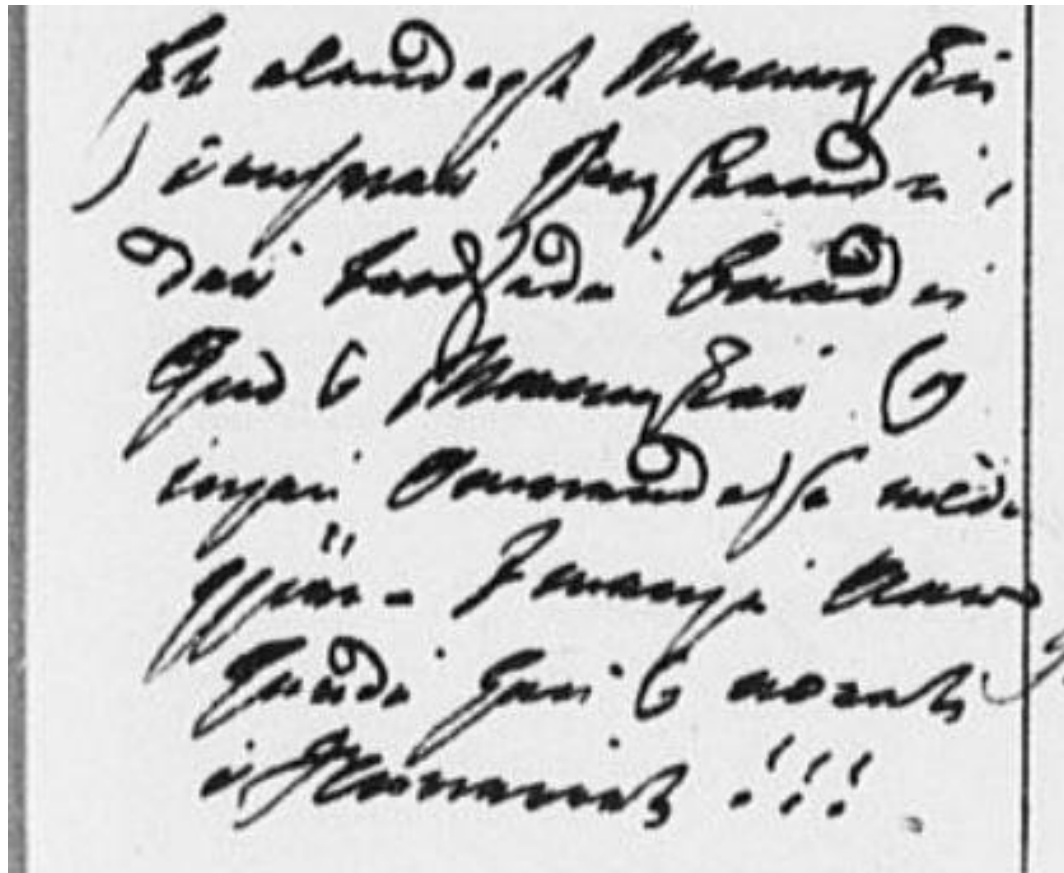
Gotisk skrift

- Øvelse, øvelse, øvelse
 - Se i lærebøker om slektsforskning
 - Nettkurs i gotisk skrift: <http://www.hist.uib.no/gotisk/>
 - App: Gotisk håndskrift
 - Slekt og Data: Webinar

Håndskrift kan være vanskelig å tyde

Kirkelige festdager

- Dom. 2 p. Epiph.
- Sexag.
- Dom. 8 p. Trin.

- Trinitatis: <https://trinitatis.no/>

Navneskikker og oppkallingsregler

Patronymer, bostedsnavn og slektsnavn

Foto: Finnmark Fylkesbibliotek

Oppkalling i slektsforskning

Grunnregler:

- Oppkalling etter besteforeldrene
- Oppkalling etter oldeforeldrene

Særreglene:

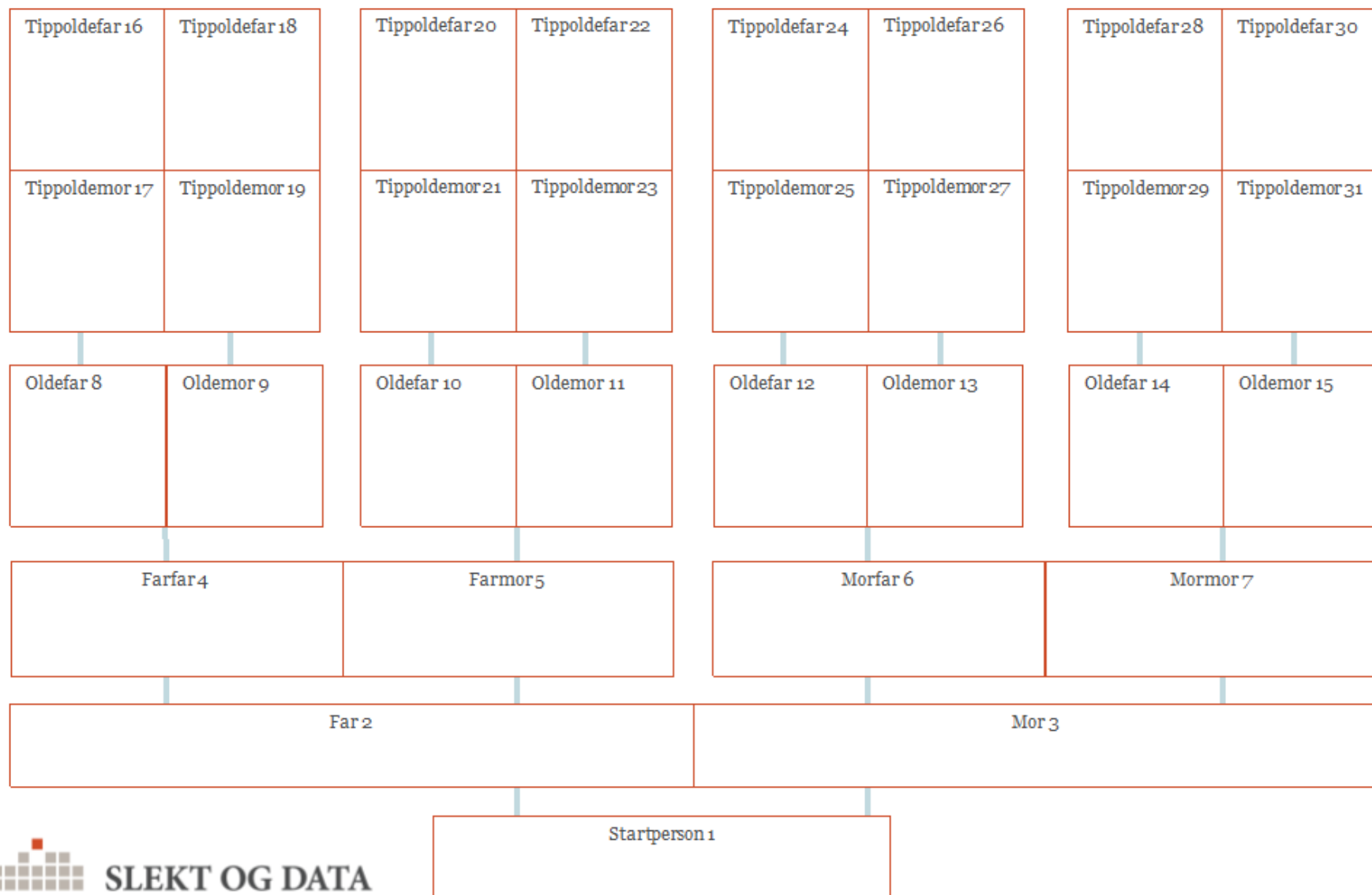
- Oppkalling av tidligere ektefeller
- Navngiving av barn født eller døpt etter farens eller morens død
- Navngiving av barn født utenom ekteskap

Folk flytter inn til byene og møter andre skikker

- **Noen velger gårdsnavn:** Gjerne siste bosted før flytting
- **Noen velger patronym:** Sitt eget, mannens eller farens
- **Noen skifter etternavn flere ganger:** Møter, familieforhold
- **Faste etternavn:** Gradvis blir etternavnene faste og arvelige.
- **Navneloven av 1923 fryser fast utviklingen**

Slik organiserer du
informasjonen du finner

Nøkkeldata om personer

Jacob Haug. Født 20.11.1856 i Norderhov. Død 8.2.1939 i Arendal.

- **Kirkebok ved dåpen:** Foreldrene bodde på plassen Bråten under Haug.
- **Folketelling fra 1865:** Familien bodde fortsatt på Bråten
- **Konfirmasjon**
- **Folketelling fra 1875:** Jacob Haug bodde i Strømsø, Drammen. Yrke: Bjelkehugger
- **Kirkebok ved vielsen:** Jacob Pedersen bodde i Arendal. Yrke: Tømmermann ved Vågens verft
- **Folketelling fra 1900:** Jacob Haug bodde i Vågen, Arendal. Yrke: Skipsverftarbeider
- **Folketelling fra 1910:** Jacob Haug bodde i Kirkeveien 45 i Arendal.
- **En gammel tante** forteller at det var Jacob som bygget huset i Kirkeveien 45

Jacob Haug. Født 20.11.1856 i Norderhov. Død 8.2.1939 i Arendal. Skipsverftarbeider. Også kjent som Jacob Pedersen.

Jacob vokste opp på husmannsplassen Bråten under Haug i Norderhov. I 1875 bodde han på Strømsø i Drammen der han arbeidet som bjelkehugger. Senest i 1887 flyttet han til Arendal der han i mange år var tømmermann ved Vågens skipsverft. De siste 30 årene av sitt liv bodde Jacob i Kirkeveien 45. Huset der skal han selv bygget.

Dokumentasjon av relasjoner

- Folketellinger
- Kirkebøker: Opplysninger ved dåp, konfirmasjon og vielse
- Kirkebøker: Opplysninger ved dåp av søsken
- Skifteprotokoller

Strukturer og
organiser arbeidet ditt

Strukturer arbeidet ditt. Du glemmer fortære enn du tror!

Lagre hvor du finner informasjonen

- Hvilken bok, hvilken side
- Hvilken nettside, hvor på siden
- Hvilket arkiv, hvilken kilde
- Hvem du har fått muntlig informasjon fra

Lagre slik at du er sikker på at du kan finne det igjen senere.

Hvorfor slektsprogram

- Beste måten å få oversikt over funnene
- Kan enkelt skrive ut rapporter, trær og anetavler
- Muligheter for publisering på nett
- Lettere ved anesammenfall

Slektsprogram

Mest brukte for Windows:

- Legacy
- Brother's keeper
- Embla, Norsk familiehistorie

Mest brukte for Mac

- Reunion
- MacFamilyTree er også et alternativ

Slektsprogram på nettet

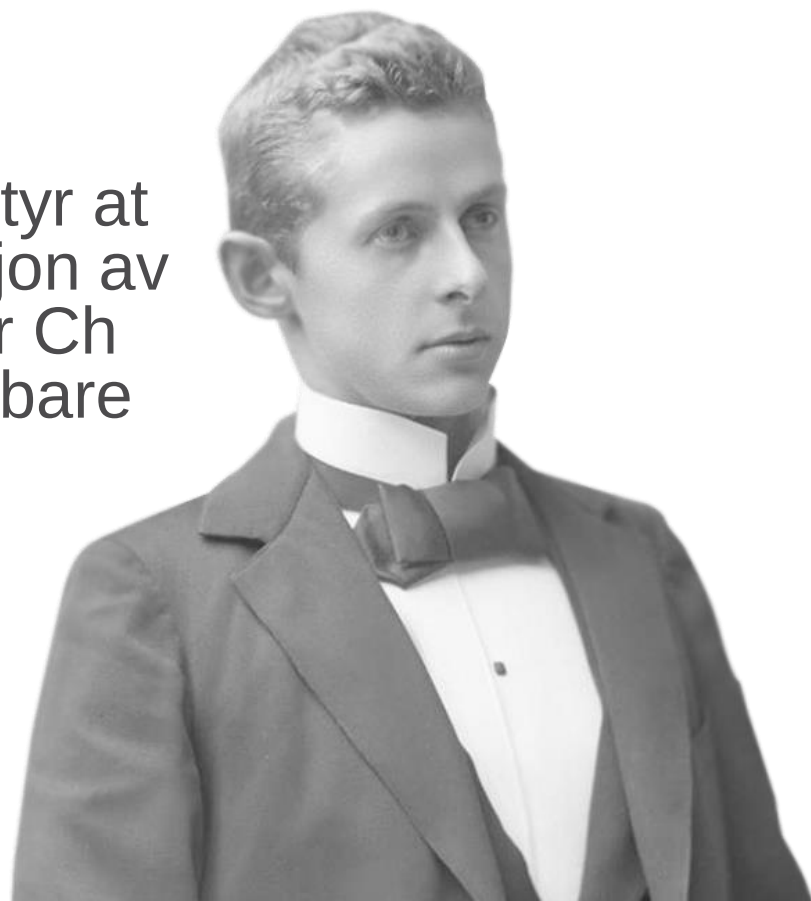
- My Heritage
- Geni
- Ancestry
- FamilySearch

Registrering av navn i slektsprogram

Hvordan registrer du Christoffer Knutsen når han står oppført i kildene også som Kristoffer Knudson?

- Bestem deg for en normert skrivemåte for både fornavn og etternavn.
- **Normering** av skrivemåten betyr at du bestemmer deg for en versjon av navnet. Om du vil bruke K eller Ch først i navnet er ikke så viktig, bare du er **konsekvent**.
- Alternative navn - **alias**

Skal du velge pikenavnet til oldemor eller etternavnet hun tok da hun giftet seg?

- Vi anbefaler at du bruker etternavnet fra tiden før giftermålet.

Foto: Gustav Borgen/Norsk Folkemuseum

Hvilket **gårdsnavn** skal du bruke som etternavn når oldefar flyttet fra gården Huseby til Nordby?

- Et alternativ er å skrive «**Nilsen Huseby**» i feltet for etternavn. Hvis han skulle flytte med familien til Nordby, vil han få et alias etternavn «**Nilsen Nordby**». Da ser vi at det er samme person.
- Noen vil gjerne bruke gården eller plassen der personen ble **født** som etternavn.
- Andre argumenterer med at det må være riktig å bruke det etternavnet personen brukte da han eller hun **døde**.
- Bestem selv hvilken praksis du ønsker å bruke for å bruke for personer som flyttet i løpet av livet, men vær konsekvent.

Slekt og Data Sør-Trøndelag

Slektsverksted: Onsdager 10-13

Finn din slekt: En torsdag i måneden 18-20

Statsarkivet på Dora

www.slektogdata.no